

MAŇA

58

Spomienka na Petra Petráša

SLOVO NA ÚVOD

Keď som v lete po vydaní Mane premýšľala nad tým, akej téme by sme sa mohli venovať na Vianoce, ani vo sne by mi nenapadlo, že témou sa stane on. Nezabudnuteľný ujo,

kapelník Necpalanky, organizátor rodinných výletov i všetkých možných akcií. Človek s veľkým srdcom, obrovskou radosťou a nevýčerateľnou ochotou pomôcť, kde sa len dá. Peter Petráš bol človek, s ktorým bolo všetkým na tomto svete dobre.

Odišiel náhle, počas dovolenky. Keď sme túto smutnú správu začali oznamovať rodine a známym, najskôr nikto nechápal, o koho vlastne ide. Že by to mal byť práve on – to nikomu nešlo do hlavy. Že po ňom na tomto svete (a najmä v našich srdciach) zostáva nezmazateľná stopa, o tom nikto nepochybuje.

Krátko po jeho smrti sme s mojou sestrou Maťou počúvali prednášku kardinála Spidlíka o večnosti. Okrem iného v nej hovoril o tom, že nejakou „statikou“ by sme sa vo večnosti asi rýchlo unudili. Že podľa neho večnosť bude nekonečným opakovaním a prehlbovaním všetkých tých krásnych chvíľ, ktoré sme v živote zažili.

Preto keď teta Erika minule rozprávala o svojom živom sne s ujom Peťom, v ktorom sa ho pýtala, ako mu je na druhom svete, a on jej odpovedal: „Dobre, už mi aj novú harmoniku dali!“, musela som sa pousmiať. On už tými krásnymi chvíľami žije. A my... My sa ich raz tiež dočkáme.

Odpočívaj v pokoji, drahý ujo Peťo!

Neter Peťka

NOVINKY Z RODINKY

Počas leta pokračovala redakcia Bartolomeja v tradícii „záhradných redakčných rád“. V utorok sa hosťiteľmi redaktorov stala rodina Voskárová. Okrem radosti z vydania knihy *Ako pierko na hladine*, ktorú spolu s pátrom Jánom Hríbom napísala Petra Humajová, sa Voskárovci tešili aj z rekordného počtu kňazov na zasadnutí. Prítomní boli obaja kňazi z fary, ale aj páter Matuš Palaj, SchP, od piaristov a gréckokatolícky farár Jozef Durkot.

V prvú augustovú sobotu 6. augusta sa uskutočnil 31. ročník rodinného výletu – prvýkrát do zahraničia. Rodinní príslušníci pod vedením Petra Petráša zamierili na Moravu, kde navštívili múzeum osobných a potom aj múzeum nákladných automobilov Tatra v Kopřivnici a tiež pivovar v obci Kozlovice.

V utorok 9. augusta sa Lenka Weissabelová dožila okrúhleho jubilea – 40. narodenín. Na oslavu do Handlovej jej prišli zagratulovať všetci jej najbližší príbuzní.

Od 25. do 29. augusta bola rodina Šutinská na viacdennom výlete karavanom v Slovinsku. Ich cieľom bolo jazero Bled. Okrem prírodných krás si tu užíli aj miestnu špecialitu s názvom „krenšmita“, čo je po našom krémeš.

V piatok 26. augusta sa v Trenčíne konalo celoslovenské stretnutie učiteľov piaristických škôl s názvom Kalazanské fórum. Súčasťou programu boli prednášky, workshopy i sv. omša. Stretnutia sa zúčastnila aj Petra Humajová.

V sobotu 27. augusta sa rodina Humajová vybrala do Nitry, aby tu navštívila pátra Janka Hríba a zablahoželala mu k jeho 50. narodeninám. K stretnutiu sa pridali aj pátri Ján Lichtner a Alojz Orlický, ktorí kedysi pôsobili v Prievidzi a v súčasnosti sú na odpočinku v kláštore v Nitre.

Od 28. augusta do 29. augusta sa učiteľka prievidzskej

piaristickej školy v rámci programu Premena školy zvnútra zúčastnili mentoringového školenia v horskom hoteli Lomy v Hornej Vsi. Bola medzi nimi i Petra Humajová.

Od septembra začal Roderik Weissabel ml. navštevovať novú školu – do šiesteho ročníka nastúpil do e-Skoly v Prievidzi.

Od 2. do 17. septembra bola Martina Humajová s kamarátkami Lenkou Modranovou a Róbertom Kováčikom na dovolenke v Taliansku v ich obľúbenej destinácii Caorle. Užili si nielen kúpanie v mori, ale aj výlety do okolitých oblastí. Zo známejších miest navštívili napríklad Benátky.

V pondelok 5. septembra sa svojho životného jubilea – 40 rokov – dožila Veronika Šutinská. Oslavu mala 16. septembra v pizzérii U Kohúta. Zúčastnila sa jej najbližšia rodina a do tanca im hrali Peter Petráš a Peter Lachký z Necpalanky.

V piatok 16. septembra usporiadala Petra Humajová v spolupráci so svojou kolegyňou Monikou Píšovou a žiakmi z 8.A charitatívny beh v prospech organizácie Mary's Meals. Táto organizácia dokáže deťom v chudobných oblastiach zabezpečiť stravu za sumu 18,30 € na celý školský rok. Rodiny žiakov druhého stupňa piaristickej školy prispeli na tento beh sumou 274,50 €.

V nedeľu 18. septembra oslávila Filka Petrášová v kruhu rodiny svoje 88. narodeniny. Svojou prítomnosťou ju v tento deň potešili deti, vnúčatá i pravnúčatá. Vnučka Veronika Šutinská jej nezabudla pripraviť krásnu tortu.

V utorok 20. septembra odišli Erika a Peter Petrášovci spolu s priateľmi Štefániou a Petrom Lachkými na dovolenku do Chorvátska – po prvýkrát v živote k moru. Do cieľa cesty – Murteru – dorazili vo večerných hodinách. V nasledujúci deň krátko popoludní sa išli kúpať. Pri plávaní v mori dostal Peter Petráš pravdepodobne infarkt a už sa ho nepodarilo zachrániť. Dovoľenka sa teda pre všetkých zúčastnených skončila predčasne a tak, ako by nikto nečakal. Po vybavení všetkých potrebných formalít bolo telo Petra Petráša v Chorvátsku spolopenené a na Slovensko bola dopravená už len urna. Posledná rozlúčka so zosnulým sa konala 28. septembra v Mariánskom kostole v Prievidzi a viedol ju páter Gerhard Glazer-Opitz. Zúčastnilo sa jej približne tisíc rodinných príslušníkov, priateľov a známych. Približne stovka z nich bola pozvaná aj na kar do nespalského kultúrneho domu, kde Peter Petráš so svojou kapelou Necpalanka odohral nespočetné množstvo plesov a zábav, ktoré častokrát aj on sám organizoval.

Vo štvrtok 13. októbra zorganizovali kolegyne Petra Humajová, Monika Pišová a Kristína Hypiúsová pre siedmakov a ôsmakov z piaristickej školy zážitkové vyučovanie v Gaderskej doline. Pri výstupe do jaskyne Mažarná sa venovali biológii a geografii, na Blatnickom hrade zas dejepisu a literatúre.

V nedeľu 16. októbra oslavoval pán kaplán Pavol Škovránek s farníkmi svoje 30. narodeniny, ktorých sa dožil 12. októbra. Na oslavy bola pozvaná i rodina Humajová a starká Filka Petrášová, ktorú chodievala na prvé piatky pán kaplán svedčať a z prítomnosti ktorej na färe sa obzvlášť tešil.

Mat'kovi Šutinskému sa počas jesene na pretekoch v motokrose darilo. 10. septembra v Zbehoch získal v kategórii deti 3. miesto, 8. októbra v Chrenovci-Brusne tiež 3. miesto (sem mu prišla fandiť aj rodina Weissabelová a Roderik ml. si so sebou priniesol bubon), 15. októbra v Senkviciach 1. miesto, 22. októbra v Koši 2. miesto, 11. decembra v Borskom Mikuláši 3. miesto. 19. novembra sa konalo aj vyhodnotenie sezóny SMF (Slovenskej motocyklovej federácie), kde Mat'ko obsadil 3. miesto. Jeho brat Marek zas dosahuje úspechy v matematike (3. miesto v Pytagoriáde) a reprezentuje školu vo florbale ako brankár. Hrá tiež futbal za Nitrianske Rudno.

Začiatkom novembra vyšla Petrovi Chudému, ktorý píše pod pseudonymom Peter Sloser, vo vydavateľstve IKAR v poradí piata kniha. Nesie názov *Hlava ako dôkaz* a prezentoval sa s ňou už na viacerých miestach Slovenska či v TV Markíza.

Od 11. decembra má Vladimír Kovár na svojom pozemku zrealizovaný svoj sen – kaďu pre šiestich ľudí, v ktorej sa kúri drevom. Už teraz sa teší na chvíle kúpania sa v horúcej vode, keď bude priamo naňho padať z oblohy sneh.

Zasnežený Krakov i vianočné trhy si užili rodiny Kovárová, Šutinská a Erika Petrášová v posledný adventný víkend pred Vianocami. Pri návšteve Poľska nevynechali ani pútnické miesto Lagiewniki (Sanktuárium Božieho milosrdenstva) či solnú baňu Wieliczka.

Petra Humajová

NA KOMUNITU NECPALANOV BOL PETO VEĽMI HRDÝ

Pavel Mokrý (66) patrí medzi ľudí, ktorí boli s Petrom Petrášom veľmi intenzívne v kontakte už od čias mladosti. Ich priateľstvo vydržalo až do Peťovho predčasného odchodu do večnosti. Patrí medzi tých najpovolanejších, s ktorými sa oplatí hovoriť o osobnosti tohto nášho výnimočného člena rodiny. Maňa si túto príležitosť nenechala ujsť.

S mojím bratom Peťom ste sa poznali od detstva. Vyrastali ste spolu v Necpaloch a mnohé zážitky z tých čias máte spoločné. Co medzi ne patrí?

Ako deti sme sa v skutočnosti až tak nepoznali. Bol odo mňa o dva roky mladší, skôr som sa stretával s vaším bratom Milanom, ktorý bol mojím spolužiakom, a s Paliňom Tomke, ktorý býval na vašej ulici. On mal ako prvý bicykel, tak sme za ním chodili a on nám ho požičiaval a vozili sme sa a kadečo sme skúšali...

Hrávali sme ako chalani aj futbal na Ohnivej, ale Peťo športu veľmi „neublížil“, takže tam sme sa až tak často nestretávali. Navyše on po tom, čo bola v Necpaloch dostavaná škola, začal chodiť do nej, kým ja som už zostal na vtedajšej Fučíkovej, dnešnej Mariánskej. Tak viac „dokopy“ sme sa dali až v čase, keď sa začal stavať kultúrny dom v Necpaloch – to som mal asi 14 – 15 rokov. Chodievali sme tam na brigády.

Prišli ale časy mladosti a už ste sa stretávali viac...

Veru tak, zažili sme spolu viacero pamätných akcií. Určite medzi ne patrilo fašangovanie. Chodili sme po domoch, Peťo hrával na harmonike. Vedel len tak zo štyri-päť pesničiek (napríklad *Chodíme, chodíme, hore po dedine*), ale to nevadilo, lebo veď vždy sme spievali pred nejakým iným publikom.

Fašangovali sme za hlbokého socializmu a vtedy sa ľudové zvyky až tak nenesili, tak sme sa aj obávali, či z toho nebudeme niečo mať... Ja som ešte aj chodil oblečený za farára. Masku som si vyrobil sám, doteraz ju mám doma. Aj tú knihu,

čo som so sebou nosil, som si zhotovil sám. A to bola taká otváracia a vnútri som mal cukríky, t'apôčku... Všetko, čo som potreboval. (Usmev.)

V domoch sme dostali niečo na zjedenie, nejaký ten štamperlík... No a potom bolo aj „veselo“, napríklad raz u Dubničianov, ktorí si dali do chodby chladiť nedel'nú polievku v takom veľkom hrnci a jeden z nás do nej „habol“. Chytró sme mu z čižmy pooberali slížiky a že my už ideme... Keď to potom tetka zbadala, bolo ju počuť kričať doďaleka.

Absolvovali ste spolu aj nejaký výlet?

Pamätám si na jeden do Slovenského raja. Vymyslel ho Peťo a išiel s nami aj Palino Tomke a Milan Chudý. Cestovali sme vlakom v piatok navečer smerom na Nové Zámky. Najprv sme mali ísť do Tekova, lebo že Peťo tam má zo strednej školy spoznáka. Vystúpili sme na stanici, bola už skoro tma – a teraz kade? A Peťo že touto cestou. Tak reku dobre. Naložení sme boli parádne, veď to bol náš prvý spoločný výlet, kotlík sme so sebou niesli... A len sme šľapali a šľapali a stále nič. Už sme začali aj frflať, ale Peťo nám stále opakoval: „Nebojte sa, už to tu bude...“

Napokon sme boli také unavení, že sme to vzdali. Našli sme na poli balíky slamy, tak tie sme si dali dokopy a že budeme vonku pod širákmi spať, veď je teplo. Ráno sme sa zobudili na nejaké zvuky. Okolo chodili autá, traktory... A keď sa hmla trochu rozostúpila, zistili sme, že sme asi len sto metrov od domov! (Smiech.)

Tak sme potom išli do dediny, dali sme si raňajky – tri rožky a liter mlieka zo sáčku – a našli sme aj toho kamaráta. Riadne sa o nás postaral, dal nám najesť. Ďalšiu noc sme prespali uňho vonku v záhrade. Boli sme s ním aj na nejakej zábave, ale veľa sme toho nenatancovali, lebo veď Milan Chudý bohvieako netancuje a Peťo s Palinom to tiež až tak nelákalo, harmoniku sme nemali...

No a potom sme šli do tých dediniek naokolo. Postavili sme si stany, varili sme si guláš... Snažili sme sa ísť čo najďalej od ľudí, ale aj tak sa nám „podarilo“ postaviť si tie stany na súkromnom pozemku. Nuž ale čože sme my vedeli, že je to súkromné? Aj tam prišiel taký pán, ale ešte sme mali domáceho so sebou, tak sme mu naliali a dovolil nám zostať, len nech dávame pozor na oheň.

Bolo tam neďaleko aj jedno jazero – Palcmanšká Maša. No a to je jedno z najstudenších jazier na Slovensku a my sme sa doň išli kúpať. Veď sme to po štyroch dňoch už aj potrebovali! (Smiech.) Máme odtiaľ aj fotky.

A čo tanečné zábavy?

Robievali sme ich cez organizáciu SZM (Socialistický zväz mládeže). A tam sa teda fajčilo... Dym by sa tam dal aj krájať – rovnako ako v krčme. Ale potom ku koncu sme to fajčenie už obmedzili, veď aj Peťovi to šlo na nervy. Keď sme robili zábavu v kultúrnom dome, zakázali sme fajčiť vo vnútri, muselo sa chodiť von. Niektorí to akceptovali, niektorí nie... Ale už tam toho dymu bolo podstatne menej.

Pamätný bol aj váš silvestrovský výstup na Kľak.

To bolo v roku 1981. Bola to naša posledná „mládenecká akcia“, keďže v tom čase som už bol ženatý a v nasledujúci rok sa oženil aj Peťo. Išlo nás asi sedem – osem... Bolo tam neskutočne veľa snehu, vyše pása, a strašne fučalo... Keď sme išli hore, jeden z nás kráčal ako prvý, prešľapával cestu, a keď už nevládal, tak ho vymenil niekto iný. A ešte aj Peťovu harmoniku sme hore niesli, aby nám na nej potom zahrál.

Je tam hore jeden taký úsek tesne po vrcholom – úzky chodník, niet sa čoho chytiť, lebo je tam len skala, dolu nič... A ešte

aj ten chodník bol zľadovatený... Ale inokade sa ísť nedalo. Aj som sa bál, keď tam tak fučalo, že ak nás dole sfúkne všetkých... Ale nejako sme to prešli. Hore sme sa až toho križa držať museli, aby nás neodvialo... Peťo nám zahral na harmonike; dali sme si slaninku, klobásku, paštéku, čaj, vodu, pálenku – každý, čo mal – a začali sme zostupovať dole do Fačkova na druhú stranu. A tam bol taký prudký zráz, že sme sa len po zadkoch na kabátoch spúšťali... Až dodatočne sme sa dozvedeli, že do Malej a Veľkej Fačry bol v tom čase zakázaný vstup kvôli nebezpečenstvu lavín. Našťastie sa nám nič nestalo.

Vtedy ešte neboli bežne dostupné autá, nemali sme telefóny... Vывiezli sme sa pod Kl'ak autobusom a zistili sme si, kedy ide cez Fačkov posledný spoj zo Žiliny. Vedeli sme, že dovedy tam musíme byť. Nemali sme ani žiadne špeciálne oblečenie, o tom vtedy nebolo ani chyrovať, že by boli nejaké šušťáky alebo čo... Čo kto mal, to si dal.

Spomínal si, že v čase výstupu na Kl'ak si už bol ženatý a onedlho sa oženil aj Peťo. Hľadali ste si životné partnerky spolu?

Prvý sa oženil Palino Tomke. Boli sme mu s Peťom na hostine tuším v tej Zámočkej reštaurácii nad zámkom. A zrazu Peťo zahlásil: „Lapo,“ (lebo on ma iba tak volal, bola to prezývka, ktorú mi vymyslel Laco Pekáre – Šarkan) „mali by sme s tým čosi robiť! Ved' už hádam dorastli dáke, čo by nás do krčmy nepustili!“ A veru sme si také aj našli – a časy v krčme sa skončili. (Smiech.) Pri hľadaní sme postupovali viac-menej každý na vlastnú päsť, no spomínam si, že takéto rozhovory sme viedli. A keď Peťo začal chodiť s Erikou, bol som mu pomáhať stavať máj pred jej dom.

Ako boli vaše vzťahy v čase, keď ste už mali rodiny?

Každý si išiel viac-menej svojou stranou. Peťo začal hrať s Necpalankou, bolo viac roboty, každý mal niečo... Ale spomínam si, že keď prišiel strýco z Ameriky (*Emil Mendel, rodák z Necná, ktorý odišiel v roku 1948 do Ameriky a po páde komunizmu po rokoch mohol docestovať aj na návštevu svojho rodiska, pozn. red.*), boli sme variť guláš na chate Rubín. A Peťo zobral mame z domu ten najväčší hrniec, lebo kotlík sme nemali... A teta Filka sa potom „jedovala“, lebo jej ho nad ohňom začadil.

Peťo strýcovi hral aj na harmonike – aj tu, aj pri stretnutí v kultúrnom dome – a on mu potom povedal: „Na takejto harmonike ďalej hrať nemôžeš, prispejem ti na inú!“ A dal mu peniaze, za ktoré si kúpil novú harmoniku.

Keď niekde hrala Necpalanka, vždy sme sa tam snažili byť, lebo s nimi bola vždy dobrá zábava.

Kedy ste sa s manželkou Majkou po prvýkrát ocitli na rodinnom výlete?

Bol to možno už aj dvadsiaty ročník... Ale potom sme tam už stále chodili. Bola to výborná akcia a tie súťaže... Nikdy sme nevedeli, kam ideme. A Peťo vždy povedal, nech sa nebojíme, že to v pohode prejdeme. No potom napríklad v Jánovských dierach sme aj celkom mali problém, ved' tam boli aj rebríky. (Smiech.) Človek sa na tých výletoch nenudil ani päť minút.

V roku 2009 si sa na necpalskom plese organizovaným ujom Peťom stal symbolickým necpalským richtárom. Alebo to nebola len symbolická úloha?

Veru nebola len symbolická. V čase, keď som bol richtárom, mala pani Rózka Petrášová, najstaršia obyvateľka Necná, nejaké výročie, tak som jej tam bol ako richtár zavinšovať. A prišiel tam aj vtedajší primátor Prievidze Ján Bodnár a len tak

po mne kukal, že kto som? Lebo som tam stál, aj šerpu som mal na sebe s nápisom „Necpalský richtár“... Potom aj čosi také povedal, že ma predtým nepoznal. (Smiech.)

Bol si aj súčasťou Fanklubu Necpalanky, neskôr FanNecpaly. Ako ste s ujom Pet'om spolupracovali v tejto sfére?

Ohromne. Bola to pekná kapitola života celej našej partie. Zažili sme mnohé veselé chvíle, nacvičili sme viaceré vystúpenia – napríklad ako Alexandrovci sme vystupovali aj v Necpaloch pri Martine, s ktorými sme mali družbu. A tam si mysleli, že sme ozaj Rusi! A tých vtipov čo sa narozprávalo...

Zostávali ste v kontakte aj v dobe covidu-19, v čase izolácie?

Vtedy sme si iba telefonovali. Veď to nikto nevedel, čo bude,

zatvárali sa celé mestá... To sme chodili len do obchodu a späť, viac nič.

Ako si prijal správu o jeho náhlom odchode do večnosti?

Dozvedel som sa to od tvojej Pet'ky krátko po tom, čo sa to stalo. Šiel som práve z obchodu s nákupom... Ani neviem, ako som prišiel domov; musel som bicykel iba tlačiť popri sebe, lebo jazdiť by som na ňom v tej chvíli nedokázal. Najprv som tomu vôbec neveril – a doteraz tomu poriadne neverím. Ale pomaly mi to dochádza, že takého, akého sme Pet'a poznali, ho už nikdy neuvidíme. Je to ťažké prijať, medzera po ňom tu už zostane navždy. Ale spomienky naňho mám len veselé.

Bola tvoja rozlúčka (ako rozlúčka člena FanNecpaly) s ním na pohrebe niečím špeciálna?

Pred pár rokmi sa na necpalských plesoch – a neskôr i na všetkých necpalských akciách, kde Necpalanka hrala – vyvinula taká spontánna aktivita. Necpalanka zvykla na záver zahrať pieseň *Pár priateľ* a vtedy sme sa vždy ako jedna partia pochytili okolo pliec a postavili sme sa pod pódium a spievali sme to spolu s nimi. Spravili sme to potom i na jeho pohrebe pri ukladaní urny do hrobu, keď z reproduktorov zaznela táto pieseň. Hneď na druhý deň som k jeho hrobu šiel opäť a zapálil som mu tam sviečku. Veľmi sa mi páčilo, že jeho dcéry usporiadali kar v kultúrnom dome v Necpaloch. To bolo po tej starej necpalskej krčme, čo je

už zvalená (a v ktorej človek vždy všetko vybavil), jeho najobľúbenejšie miesto v Nepochoch. Ved' sa na ňom aj narobil, keď sme ho stavali... A hrával tam celé roky. Tam sa kapitola jeho života tak symbolicky uzavrela.

Pačilo sa mi tiež, že na tom kare ešte všetko bolo „Peťkovo“. Klobáska, guláš, lekvár, čo ešte on robil, zákusky, ktoré mal rád... Krásne to tie dievčence zorganizovali.

Ktoré z Peťových vlastností si si vážil najviac?

Jeho veselú povahu a že s čím mohol, pomohol... Bol výborným organizátorom a dokázal veľa vecí vybaviť. Mal prepojenie na všetkých možných ľudí a mnohí ho poznali. Stačilo s ním kúsok ísť a človek to hneď videl... Keď som zostal na dôchodku, moju Majku denno-denne vozil z práce domov autom, keďže pracovali blízko seba.

Naposledy sme sa stretli, keď som bol u Eriky kupovať víno na oslavu Majkiných menín. Peťo tam vtedy na kohosi čakal a „vyhrešil“ ma, čo som nepovedal, že potrebujem víno, že by mi ho bol doviezol. A spomínal aj, že idú s Erikou na dovolenku. Keď som tam potom šiel dokúpiť ďalšie víno, Erika tam už nebola. Pán, ktorý ju zastupoval, mi, keď som sa na ňu pýtal, povedal: „Nie je tu, išli na dovolenku. Tým sa žijie!“ A na druhý deň sa to stalo.

Keby si mal vybrať čosi z jeho života, čo by podľa teba bolo najvhodnejšie nechať nasledujúcim generáciám ako jeho životný odkaz?

To, že tak ťahal tých Nepochanov a budoval spolupatričnosť medzi nimi. Veľmi si zakladal na tom, že je Nepochan; chcel, aby sa Nepochania spoznávali a stretávali. Bol na túto komunitu veľmi hrdý. A má aj veľkú zásluhu na tom, že sa doteraz ozaj stretávame a že keď sa povie „Nepochy“, ľudia vedia, o čo ide: „Á, tam je tá Nepochanka, to je tá veselá banda!“

Neviem si predstaviť, že by som teraz šiel na nepochský ples. Hovorí sa síce, že každý človek je nahraditeľný, ale každý je aj originál a žiadna z tých akcií bez neho už nebude taká, aká bývala s ním. Možno to časom prebolí, ale tá medzera zostane. Ved' sme spolu vyrastali odmlada, hockedy a hockyde sme sa stretli a vždy sme si mali čo povedať.

Mesto chce aj teraz organizovať Štefanskú zábavu, ale majú s tým problém. Lebo keď tam bol Peťo, ten zabezpečil všetko. Bufet, občerstvenie, hudbu... Aj ten repertoár Nepochanky bol taký iný. Hrávali naživo a piesne, ktoré všetci poznali. To všetko priam burácalo!

Peťo nikdy nepokazil srandu. Bol rád, keď boli ľudia veselí, keď sa na niečom, čo povedal alebo urobil, smiali. A to nám teraz všetkým bude veľmi chýbať.

Za rozhovor ďakuje
Eva Humajová

Foto: Martina Humajová; archív Pavla Mokrého a Kvetoslavy Ďurčovej

Pavel Mokry – narodil sa v máji 1956 na Kútoch. Do Nepoch sa jeho rodičia presťahovali v čase, keď začal chodiť do školy. Vyučil sa za stolára a pracoval v nábytkárskych závodoch v Pravenci až do ich zrušenia. Potom pokračoval v práci stolára v Hornonitrianskych baniach v Prievidzi. V súčasnosti je už na dôchodku. Má manželku Máriu a dve dcéry – Zlaticu a Zuzanu. Je členom občianskeho združenia FanNepochy, organizačne pomáhal pri mnohých nepochských akciách. Má rád beh, tanec a všetky miesta, kde je dobrá zábava.

NAJVÄČŠOU VĎAKOU PREŇHO BOLO, KEĎ VIDEL ĽUDÍ USMIATYCH

V stredu 28. septembra sa konala posledná rozlúčka s našim ujom Pet'om Petrášom. Odzneli počas nej i nasledujúce slová pátra Gerharda Glazera-Opitza, ktorý viedol smútočné obrady.

Drahá milovaná rodina, drahá manželka, milé dcéry s rodinami, milá mamička nášho brata Petra!

Dovoľte, aby som začal slovami básne Milana Rúfusa *Rekviem za Pavla Straussa a za nás*.

*Budeme vyvolaní po mene
a bude nás tam veľa.
Poodkladáme krídla zlomené
ku nohám Stvoriteľa.*

*A bude Mu chcieť každý predložiť
to svoje malé sólo.
To nasnívané, čo len chcelo byť,
i to, čo ozaj bolo.*

*„Stvoril som svet,“ vstúpi nám do reči
Boh, „nie tak, aby slúžil
naplňovaniu túžob ľudských.
No aby človek túžil.“*

Schádzame sa za mimoriadnych okolností. Je to jedna zo situácií, ktorá sa nedá naplánovať, ktorá sa nedá dohodnúť, ktorá človeka prekvapí. Ale jeden človek nebol prekvapený. Je to práve náš brat Peter.

Váš milovaný a náš brat Peter predstúpil ako milovaný syn so svojou heligónkou pred tvár Stvoriteľa. S radosťou, so šťastím, s vďakou za všetko to, čo mohol s vami prežiť; za to, čo ste mu v živote darovali a za to, čo v živote daroval on vám.

Jeho život bol krátky, ale maximálne naplnený a absolútne kvalitný. Takéto životy sa bežne neodohrávajú. A som vďačný vám, milá rodina, a bratovi Petrovi, že pri tejto rozlúčke nie je potrebné nič prikrášľovať. Ba skôr sa obávam, že nedokážeme vystihnúť tú jeho nádhernú osobnosť.

Ani sa nejdem pokúšať vymenovať, čo všetko v živote urobil, kde sa angažoval. Ponúknem iba také náznaky, ktoré verím, že pohladia aj vašu dušu. Mnoho z týchto udalostí sa vám ešte bude vynárať a pripomínať, pretože tento múdry, nadaný, šikovný, láskavý a sebadarujúci človek bol nesmierne skromný. A popri tom

všetkom, čo robil, nepoukazoval na seba, nebol sebastredný, nechcel, aby ho ľudia oslavovali. Najväčšou vďakou preňho bolo to, keď vás videl usmiatech, spokojných a šťastných.

Začínal so svojou heligónkou ako mladý hudobník. Hudba sprevádzala celý jeho život. Založil rodinnú kapelu a hudbou neplánovane potešil a rozveselil mnoho ľudských sŕdc. Robil to úprimne a spontánne, s radosťou a vďakou.

Popri svojej veľkej angažovanosti na pracovnom poli (ako vedúci banskej záchrannej služby) nezanedbal svoju rodinu. Neraz som počúval o rodinných výletoch, ktoré organizoval. A bolo to nádherné, čo ste s ním mohli prežiť – že ste si vtedy nič neplánovali, len ste si vyhradili čas a ostatné bolo na ňom. Je to až ťažko predstaviteľné, že jeden človek dokáže zahrnúť dobrotou a pozornosťou toľkých ľudí.

Dokázal výborne komunikovať s kýmkoľvek, bez ohľadu na jeho postavenie, bez ohľadu na to, akú úlohu v živote mal. Vedel sa priblížiť každému. Nádherný dar, nádherný talent.

A rešpektoval jedinečnosť človeka. Ak si zoberieme len jednu z jeho vlastností a budeme s ňou pracovať, tak náš život nezostane prázdny.

Hoci mal zodpovednú funkciu, u svojich spolupracovníkov a kolegov bol obľúbený. (To dnes vidíme len málokedy.) Aj vaša prítomnosť svedčí o tom, že to bolo tak. Veľakrát človek príde na rozlúčku iba zo súcitu alebo zo slušnosti, ale verím, že dnes to tak vôbec nie je. Že ste tu preto, lebo sa vás jeho život dotkol. Aj jeho odchod.

Učme sa spoločne vnímať jeho odchod ako návrat domov. Nie ako stratu, nie ako totálnu tragédiu, ale ako návrat do náruče živého Boha. Ja viem, že tomu teraz nerozumieme, lebo nám chýba. Ale on naplnil svoj život – hoci aj za ďaleko kratší čas, ako by sme to čakali, ako by sme si to vedeli predstaviť.

Nech je tento deň prejavom vďačnosti za výnimočný a vzácny dar, ktorým je brat Peter. Pretože on je aj naďalej. Síce ho nevidíme, ale môžeme ho počuť, môžeme s ním komunikovať. Nebojte sa ho pýtať. Nebojte sa mu poďakovať a oslovte ho. Pretože teraz má ešte väčšiu schopnosť stáť pri vás, pri každom jednom z vás. Pri manželke, pri svojich dcérach s rodinami, ktoré tak nesmierne miluje. Miluje vás naďalej a viac, ako bol schopný, pokiaľ bol v tomto ľudskom tele.

Nech je dnešný deň vďakyvzdaním Bohu za tohto nádherného človeka. Nech nám aj takáto bolestná udalosť pomôže vážiť si život každého; život toho, kto je po našom boku - aby sme ho nabrali ako samozrejmosť, ale ako veľký a vzácny dar. Amen.

Foto: Kvetoslava Ďurčová

ZÁŽITKOV VEĽA, SPOMIENOK MÁLO

(31. rodinný výlet)

„Ej, to je teda akcia! Zážitkov je na nej vždy veľa, ale spomienok málo!“ Týmto výrokom pretromfol Filip Petráš aj heslo 31. rodinného výletu, ktoré znelo: „Darmo včely muchám hovoria, že lepší je med, ako sadat' na hovno!“ Po tých rokoch už Filip dobre vie, že zúčastniť sa rodinného výletu sa isto oplati.

A oplátilo sa to aj tento rok. Po prvýkrát v histórii rodinných výletov sme totiž 6. augusta 2022 prekročili hranice a navštívili sme Moravu. Cesta bola síce dlhá, ale o zábavu počas nej bolo postarané. Súťažné družstvá Svište (pod vedením Matka Sutinského), Smolkovia (pod vedením Roba Beráka), Cicvajbel (pod vedením Filipa Petráša) a Citróny (pod vedením Petra Lachkého) sa ujali svojej úlohy a tipovali ostošeť. Na ktoré písmeno abecedy sa začína najviac obcí na Slovensku a koľko ich je? Kde na Slovensku je najhorúcejší prameň a koľko má stupňov? Koľko výhybiek je na slovenských železničných tratiach? Veru, nič jednoduché...

Radšej vnútri

Ale naši súťažiaci to zvládli – rovnako ako aj ďalšiu úlohu: zozbierať za určitý čas v autobuse čo najviac podpisov mien, napísaných ale odzadu. A potom ich prečítať. A tak sa autobusom niesli mená ako Retep Sártep, Pilif Sártep, Aneleh Avoraičem – a iné. Bola to poriadna zábava 😊.

Co sa týka teploty, počasie sa oproti predchádzajúcemu dňu výrazne zlepšilo, pretože z 36°C sme sa dostali na 20°C. Ale čo sa týka dažďa a vetra, tam to až také ideálne nebolo. A teda keď sme dorazili do nášho prvého cieľa – do Rožnova pod Radhoštěm, kde sme mali navštíviť skanzen –, rovno sme sa otočili a pokračovali sme ďalej. Chodiť po vonku by veru práve vtedy vôbec nebola výhra.

Autá i pivovar

Našťastie boli naplánované aj interiérové aktivity. A tak sme navštívili najskôr múzeum osobných automobilov Tatra a potom aj múzeum nákladných automobilov Tatra v Koprivnici. Na chvíľu sme sa preniesli v čase späť do minulosti a sledovali sme podoby rôznych typov týchto automobilov siahajúcich až do súčasnosti. Niektoré typy mali pamätníci uložené v dárnych spomienkach, iné siahali až príliš ďaleko do minulosti. Bol to však nevšedný zážitok pre všetkých.

No a to ani nehovorím o ďalšom, ktorý čakal účastníkov výletu v obci Kozlovice, kde navštívili miestny pivovar. Na tento bod dňa sa mnohí tešili najviac. Ochutnali pivo podľa vlastného výberu a ešte sa aj dobre najedli. A keďže počasie vonku stále nebolo nejaké extra prívetivé, Necpalanka vytiahla svoje nástroje tu na tomto mieste a zahrála aj pár piesní.

Vít'azné Svište

V pivovare sa odohrali aj ďalšie súťaže – jedenie melóna na čas či sfukovanie plastových pohárikov vzduchom z balóna. Víťazi sa už síce rýsovali, ale stále nebolo rozhodnuté. A ľudia poctivo odkladali kôstky zo zjedených sliviek, pretože organizátor Peter Petráš ich upozorňoval, že sa im ešte zídu – a nikto nechcel žiadneho zo svojich favoritov pripraviť ani o jeden potenciálny hlas.

Napokon sme súťažných družstvám mohli pomôcť nie kôstkami, ale šikovnosťou vo vyhadzovaní Joptičky na šnúrke na drevený kužel. Žiaľ, z celého osadenstva autobusu to dokázal spraviť len málokto, a teda až tak veľa bodov súťažiaci týmto spôsobom nezískali. Napokon sa víťazmi stali Svište, ktoré na ďalší rok pôjdu na výlet zadarmo.

A nasledovala cesta domov. V autobuse ešte prebehla tombola, ujo Peťo porozprával pár vtipov... A potom si už každý unavený a spokojný podriemkaval. Občas sa do toho jemným hláskom ozvala najmladšia účastníčka výletu, ani nie desaťmesačná Eliška Kovárová, ktorá bola celý deň taká dobrá, že o nej nikto takmer ani nevedel. Takže na to večerné „ozývanie sa“ isto mala nárok. A ktovie, možno raz štafetu organizácie rodinných výletov po svojom starom otcovi aj preberie. Veď' aj vidíme, do toho, ako to v našej rodine chodí, sa zaúča úplne odmalicka ☺.

Petra Humajová
Foto: Martina Humajová

Poznámka: Článok bol napísaný hneď na druhý deň po rodinnom výlete. O predčasnom odchode jeho organizátora Petra Petráša do večnosti sa nám vtedy ani nesnívalo... Nepokladala som za potrebné text dodatočne upravovať. Nech v sebe aj naďalej nesie ten nádych atmosféry, ktorý v sebe niest' má...

ČLOVEK, AKÝ SA LEN TAK NEVIDÍ

(Spomienka na môjho ocka Petra Petráša)

Aký bol môj ocko? Slovami sa to dá vystihnúť len nedokonale – no aspoň sa o to prostredníctvom svojich spomienok naňho pokúsim.

Kým som ešte nebola s mojím manželom, keď sme niekam šli pešo, držali sme sa s ockom za ruky. Z jednej strany držal maminku a z druhej mňa (Veronika už bola vydatá). A keď bola zima, tak nám tie ruky schovával do jeho vreciek na bunde a zohrieval. Bolo jedno, koľko máme rokov a kto si čo pomyslí. A bolo to úplne samozrejmé a prirodzené...

Keď som potrebovala niekam odviezť (bolo jedno, či do mesta, alebo do Dánska na jahody), vždy bol ochotný a bez náznaku nechcenia alebo hundrania ma odviezol.

Zájmem o druhých

Nikdy som ho nepočula nadávať, povyšovať sa nad niekoho alebo niekoho ohovárať. Hovoril vždy len to, čo si myslí a prečo si to myslí. A po svadbe, na ktorej s kapelou hrali, nám vždy pri nedelňom obede rozprával, čo mali na jedenie a ako to chutilo ☺.

Nedával nevyžiadané rady, nikdy mi nič neprikazoval ani nezakazoval. Nehovoril mi, čo mám ako urobiť, nanajvýš povedal, čo by spravil v takej situácii on (aj to až keď som sa ho spýtala). Nehneval sa, keď som v niečom zlyhala alebo sa niečo nepodarilo. A naopak, vždy, keď som mu nadšená volala, že sa niečo podarilo, sa tešil so mnou. A ja som sa tešila, že sa teší. Bol to náš spoločný úspech.

Keď som ešte chodila na základnú a na strednú školu, každý jeden deň sa ma spýtal, ako bolo v škole. A naozaj ho to zaujímal. A keď som chodila na vysokú školu, podporoval ma, ale vôbec nie nátlakovo. Vedela som, že nech by sa dialo čokoľvek, môžem mu zavolať a vyriešime to.

Čo sa dalo, opravil

Pokazenú vec vždy zniesol do garáže a vyšiel hore, až keď bola opravená alebo keď si potreboval niečo k tomu naštudovať, prípadne zohnať či kúpiť nejakú súčiastku. A ak zhodnotil, že sa tá vec opraviť nedá, ešte ju pre istotu uskladnil, ak by sa súčiastky z nej dali v budúcnosti použiť pri oprave inej veci. Tá garáž bola pre mňa vždy čarovná...

Pamätám si, ako mi raz do Bratislavy doniesol za škatuľu všelijakých vecí, lebo som mu spomínala, že máme urobiť hmatom vnímanú štruktúru a že na to by sa mi hodili rôzne materiály. (Priviezol so sebou, samozrejme, aj koptu jedla, čo mi poslala maminka ☺.) Za tú úlohu som dostala „áčko“.

Mal rád tradície

Keď som končila vysokú školu, spýtal sa, či nechcem auto – že by sa mi asi zišlo. Vybral mi ho a chodili sme spolu na ňom na výlety, aby som si zvykla. Bála som sa ale ísť sama do Bratislavy. Až raz povedal: „Už je čas.“ Pozbierala som teda odvalu - a odvtedy som na ňom nabehala tisíce šťastných kilometrov. Jeho dôvera mi

dávala krídla vo všetkom.

V živote som ho videla plakať iba raz: keď som prišla domov po tom, ako som urobila štátnice a získala titul. Keď už bol schopný hovoriť, povedal mi, že je veľmi šťastný, že sme obidve s Veronikou vyštudovali školy a že sa mu podarilo splniť svoju úlohu ako otca.

Mal rád tradície a rád ich dodržiaval. Napríklad na Vianoce musel byť vždy živý kapor. Večeralo sa presne o šiestej. K stolu sme prichádzali so zvončekom v poradí od najmladšieho po najstaršieho. Jedlá boli vždy tie isté a v tom istom poradí. Dal si záležať na príhovore aj na modlitbe.

Na druhej strane sa ale zaujímal o všetko nové a stále špekuloval, čo ako vylepšiť. Vlastne nielen že špekuloval, on veci aj naozaj vylepšoval.

Debaty áno, hundranie nie

Nikdy sa nevnucoval, ale rád sa prišiel poradiť alebo podebatovať. Plánovali sme spolu rodinné výlety, organizovali sme nepsalé plesy, rodinné oslavy. Keď chcela Nepsalanka hrať novú pieseň, prišiel sa spýtať, či je pre nich vhodná. A po skúške vyzvedal, či ju navcičili dobre.

Alebo sme si len sadli v záhrade na lavičku a debatili sme o čomkoľvek a pritom sme sa hrali so psom. A keď sedel na stolčeku v špajzi a čistil zeleninu do polievky, sadla som si k nemu na zem a rozprávali sme sa.

Vždy ošupal aj tú najmenšiu mrkvu. Spotreboval úplne všetko. A vôbec pri tom nehundral. Vlastne on nehundral nikdy.

Šport, záhrada i kváskový chlieb

Hrával tenis, až kým nemal nehodu na bicykli a nezlomil si kľúčnu kosť. Bicykel bol jeho dlhodobou vášňou. Mal základnú trasu, ktorou išiel vždy, keď to povinnosti a počasie dovoľovali. Meral si čas a v garáži na dverách si viedol tabuľku rekordov. Cez víkend chodieval na dlhšie zážitkové trasy. Občas som šla s ním, ale moja kondícia zďaleka nedosahovala tú jeho. Jemu to však nevadilo. Bol rád, keď mal spoločnosť.

Rád sadil v záhrade, staral sa o stromy, štepil ich a skúšal nové odrody. Trávnik bol vždy vykosenený, pohnojený a ošetrovaný, ako bolo treba. Špeciálne ho zaujímalo hrozno. Všetko to chcelo svoj čas, ale jemu to nevadilo. Trpezlivo čakal na výsledky.

Naučil nás jesť kváskový chlieb, ktorého recept sám dlhú dobu vyvíjal. Neskôr prevzala štafetu v pečení maminka. Pečie ho pravidelne dodnes.

Maminku mal veľmi rád. Vždy si dávali pusu na dobrú noc, a keď niekam spolu šli, držali sa za ruky.

Rozhovory o živote a ľuďoch

Keď šiel niekam sám, tak nám vždy dopodrobna vyzožímal, ako tam bolo. Tak si viete predstaviť, koľko to trvalo, keď šiel na niekoľko dní s basketbalistami do Švajčiarska ☺.

Keď som za ním s čímkoľvek prišla, našiel si čas. Vždy. A keď náhodou práve nemohol, sám prišiel, keď už čas mal a spýtal sa, čo som potrebovala.

Často rozprával zážitky z blízkej aj ďalej minulosti – svoje, ale aj iných ľudí. Vždy ma fascinovalo, koľko ľudí pozná (aj po mene) a ešte si aj pamätá vzťahy medzi nimi, či už rodinné, pracovné, alebo kto sa s kým pozná a prečo.

Keď hral na harmonike či gitare, nerobil to preto, aby ho ľudia chválili, ako mu to ide. Chcel ich potešiť, priniesť im dobrú náladu. Najväčším vyznamenaním pre neho bolo, keď sa ľudia bavili a možno na chvíľu zabudli na starosti bežného života.

Bol takým naším slnkom. Vždy pozitívny. Hľadájúci cestu, nie prekážky. S vyladenou dávkou pokory. A pri tom ho sprievádzal jeho nezabudnuteľný humor.

Vážil si iných

Chodil ľuďom na pohreby rozlúčiť sa s nimi – nie len s rodinnými príslušníkmi, ale aj s priateľmi a známymi. Keď sme išli na hroby, o každom pochovanom nám povedal niečo z jeho života. Nezabudol spomenúť, ktoré hroby robil starký a pri ktorých mu aj on pomáhal.

Ľudí si vážil. Vedel ich dobre odhadnúť. Nech už si myslel o človeku čokoľvek, dokázal sa s ním baviť tak, aby sa vyriešili potrebné veci a aby dobre bolo. Mám pocit, že keď sa s kýmkoľvek stretol, ten druhý od neho odchádzal s lepším pocitom, než s akým za ním prišiel.

Nemal potrebu mať závažnú kariéru a zarobiť veľa peňazí, ale prácu si robil vždy zodpovedne a poctivo. Rodina bola pre neho najviac. A tiež vzájomná interakcia medzi ľuďmi. A dobré jedlo, pitie a hudba ☺.

Kamarátka mi po jeho smrti povedala, že mi ho vždy závidela ako otca. Kamarát, ktorý ho stretol v živote iba párkrát, sa mi priznal, že keď sa dozvedel o jeho smrti, tak sa rozplakal. Lebo ocko mal okolo seba takú auru dobra, akú ešte nevidel...

Vždy sa na nás, deti, tešil, keď sme sa stretli. Ak sa Pán Boh minimálne tak isto tešil na neho, určite mu je dobre tam, kde je... A ja ďakujem, že som mohla byť jeho dcérou.

Silvia Kovárová

Na rozlúčku

Jesenné slnko láka nás von,
nikto nepomyslel, že príde skon.
Ty to už nevidíš,
lebo si sladko spíš.

Nechal si nás smutných
na polceste stáť,
tíško si odišiel,
aj keď žil si rád.

Miloval si svoju prácu aj rodinu,
venoval si im každú hodinu.
Manželka vždy pri tebe stála,
pevne, neochvejne ako skala.

Stíchla harmonika
aj tvoj zvonivý hlas,
vyhĺkla slza
každému z nás.

Uzavrela sa jedna kapitola života
a nás všetkých prepadá clivota.
Tvoja manželka a deti čerajú spomienky
na spoločne strávené dni a dovolenky.

Teraz t'ã do Božích rúk odovzdávajú
a sladký odpočinok prajú.
Ostaneš v našich srdciach a v našej pamäti
a tam, kam odchádzaš, nech ti večné svetlo
svieti...

NA ČO ZAŽITÉ S PEŤOM PETRÁŠOM NIKDY NEZABUDNETE?

Filomena Petrášová, mama: „Na ochotu vždy pomôcť. Keď som mu zavolała, len čo sme sa pozdravili, hneď sa spýtal: ‚Co treba?‘“

Erika Petrášová, manželka: „Ako mi vždy hovorieval: ‚Mamulka, aj keď po mne frfleš, aj tak ťa stále ľúbim!‘ Prežila som s ním krásnych 40 rokov. Bol to jeden skvelý, zábavný, milujúci človek, ktorý nám bude nesmierne chýbať.“

Veronika Šutinská, dcéra: „Tých zážitkov je nesmierne veľa. Ocko bol jedno veľké DOBRÓ. Spomínam si, ako som ho raz viezla z Rudna do Prievidze cez Nováky. Hneď vo vedľajšej dedine Ješkova Ves je len taký krátky prejazd cez dedinu. Vtedy bola v obci predpísaná šesťdesiatka, ale ja som išla sedemdesiatkou. Ocko nezabudol poznamenať, že sme v obci.“

Často hovorieval túto básničku:

Samaľot, samaľot,
náš kraslivý samaľot.
Paletelo nad horami,
paletelo nad lukami,
samaľot, samaľot,
náš kraslivý samaľot.

Vraj ju v škole hovoril vždy, keď sa mali naučiť nejakú básničku. A keď ho učiteľ vyvolal odpovedať, vždy sa ho spýtal, akú básničku ide hovoriť. Ocko povedal, že Samaľot. A učiteľ mu povedal: ‚Sadni si, štyri.‘

Dobré boli aj jeho príhody z hrania a citovanie Jana Chrebeta, ktorý, keď si vypil, mával dobré hlody. Raz tak hovoril o tom, ako ho prehňalo, a popísal to nasledujúcimi slovami: ‚To ti bola z riti cverna a na zemi ako papier.‘“

Silvia Kovárová, dcéra: „Vždy nám prízvukoval, že keď ideme z domu, musíme mať pri sebe peniaze a ‚kapesník‘. On so sebou nosil taký plátenný a neváhal ho vytásiť vždy, keď bolo treba. Neraz aj vnúčencom dobre poslužil.“

Milan Petráš, brat: „Našich spoločných zážitkov s bratom je veľa, či už z detstva, z mladosti alebo z pôsobenia rodinnej kapely. Načrel by som do hlbšej minulosti, a to do obdobia, keď Peťo vykonával ZVS (základnú vojenskú službu) vo Veľkých Kostolčanoch a následne v Trnave. Ako ‚provianták‘ bol aj s ďalším vojakom poslaný na školenie do Nitry. Cestou vlakom späť na útvár sa rozhodli pokračovať až do Prievidze. Prvá cesta zo stanice viedla do známej nepskej kričky. Tu sa zdržali až do záverečnej a potom ich kroky viedli domov – k rodičom.“

V nedeľu popoludní zazvonil zvonček a vo dverách stáli príslušníci ZNB (Zboru národnej bezpečnosti). Naši „zbehovia“ putovali do basy na OVS (Okresnú vojenskú správu) v Prievidzi, kde si ich prevzala vojenská eskorta. Všetci štyria však napokon skončili opäť v našej kuchyni, kde sa „hodovalo“. V noci som všetkých naložil do našej Lady a viezol som ich na útvár do Veľkých Kostolčan. To, čo sa dialo počas jazdy a na útvare, by bolo na ďalšie číslo Mane. Po prenocovaní na útvare som sa

šťastne vrátil domov a môj brat mohol ďalej ‚služiť‘ socialistickej vlasti.’“

Jana Petrášová, švagriná: „Mal rád ľudí, spájal rodinu, Necpal’anov – domorodcov, v jeho prítomnosti bola vždy zábava. Založiť kapelu s bratom bolo preňho úplne prirodzené. Mohol tam dobre využiť svoj talent.“

Lenka Weissabelová, neter: „Vždy, keď ideme niekam na výlet, spomeniem si na jeho heslo: ‚Všade dobre, tak čo budeme doma?‘ Neskutočne nám všetkým chýba...“

Roderik Weissabel, manžel netere: „Určite nikdy nezabudnem na jeho rolu starejšieho na našej svadbe, ktorú zvládol bravúrne. Išli sme sa všetci od smiechu popukať. No a ďalší silný zážitok bol, keď mi po troch dňoch hrania vo Vyšnej Boci oznámil s úsmevom jemu vlastným, že domov ich na jeho Renaulte veziem ja.“

Eva Humajová, sestra: „Nikdy nezabudnem, ako ma učil šoférovať. Bola som asi ôsmačka alebo deviatačka, keď ma pri Hiergov posadil za volant plne naloženého auta a povedal mi, že domov cez Necpaly ich odveziem ja. A ja som to zvládla.“

Petra Humajová, neter: „Ujo Peťo bol ten, kto ma ako prvý našimi tradičnými každoročnými letnými výstupmi na Kľak priviedol k láske k turistike. Obzvlášť si spomínam na jeden náš výstup, ktorý sprevádzali samé ‚katastrofy‘. Najprv sme vyrazili neskôr, ako sme pôvodne plánovali, lebo ujo Peťo ráno v blízkosti motora svojej „1203-ky“ objavil osie hniezdo a musel ho zneškodniť. Potom sme kvôli havárii zostali stáť cestou pod Kľak autom v strede kopca. Kým sa ujo Peťo šiel pozrieť, čo sa tam vpredu deje, kolóna sa pohla a všetci po nás trúbili, lebo tam bola plná čiara a my sme v aute boli len samé deti a mladiství bez vodiča. Ujo Peťo rýchlo bežal dolu kopcom, nasadol do auta – a nemohol naštartovať. A tak všetci trúbili ešte viac. Našťastie, po chvíli (trvajúcej večnosť) sa mu to podarilo. Napokon sme pri zatváraní okna na parkovisku vylomili ‚páčku‘ a viac sa zavrieť nedalo. Ale ujo Peťo sa v takýchto situáciách nikdy nenechal ‚vykofajit‘. Zachoval napriek všetkému pokoj a pokračoval ďalej vo svojich plánoch, ako keby sa ani nič nebolo stalo. Toto by sme sa od neho mali všetci učiť.“

Martina Humajová, neter: „Takých zážitkov je veľmi veľa. Ale vymenujem aspoň niečo:

1. Heligónka - či už to bol ples, rodinný výlet alebo nejaká oslava, vždy som sa rada dívala, akú radosť prináša hra na tomto nástroji jemu a aj všetkým naokolo.

2. Soferovanie - keď som doma náhodou stála pri okne a zazrela som jeho auto, musela som

sa dívať, s akou ľadnosťou vyberie esíčkovitú zákrutu od nás smerom na Polnú ulicu. A vždy som zhodnotila, že šoférovanie musí mať veľmi rád. Keď som išla niekam pešo a išiel okolo, vždy zastal a opýtal sa: „A kamže ideš?“ A už som sedela na prednom sedadle 😊. A ak som išla opačným smerom, zakýval mi a tak milo sa usmial, že som hneď mala krajší deň.

3. „Najlepším liekom na všetko je dobrá bravčová klobáska.“ Tu komentár netreba 😊.

Elena Mečiarová, teta: „Nezabudnuteľné sú všetky rodinné výlety. A pre mňa sú nezabudnuteľné aj chvíle, keď sme mávali zabíjačku. Vtedy som mu vždy zavolať: ‚Petko, príď a dones si misku aj hrnček!‘ A on vždy prišiel, a keď videl, čo sa robí, zasmial sa a povedal: ‚Keby som to bol vedel, ani neprídem!‘“

Lýdia Mečiarová, teta: „Vždy si budem pamätať jeho usmiatu tvár plnú radosti a prekvapení.“

Anna Mečiarová – Žabník, teta: „Nikdy nezabudnem na oslavy Petra alebo Filomeny, kde sme sa s ním stretávali. A takisto na jeho vtipy. Smiali sme sa, až sme sa za bruchá chytali a nevedeli sme prestať.“

Peter Lachký, parták z kapely: „S Peťom sme sa spoznali niekedy v roku 1989 okolo 6:00 hod. v jedálni Bane Nováky pri raňajkách a od prvého okamihu sme si ‚sadiť‘.“

Najradšej si spomínam na oslavy Petra – Pavla v Necpaloch u starkej Filky a staršieho Petra na dvore, aká tam bola pohoda a dobrá nálada, ako sme si navzájom vymieňali fľaše a podarúčky... Nič také som nikdy predtým nezažil.

Peťo nás tiež každý rok na Sedembolestnú Pannu Máriu pozýval ako kapelu na opekačku, navaril guláš, upiekol chlebík a užili sme si spolu s ním a Erikou pekný večer.

Keď ma chodieval do Handlovej brávať na hranie, vždy mi z Chrenovca volal so slovami: ‚Hola, hola, Chrenovec volá!‘ To bolo také naše ‚heslo‘ – vtedy som vždy vyšiel pred barák a čakal som ho.

vyšiel pred barák a čakal som ho.

Jedinečný bol aj jeho prednes árie Zbor Židov z opery Nabucco. Vedel ju (možno aj ako jediný umelec na svete) zahrať na heligónke.

Nádherný zážitok som s ním mal aj na poslednom rodinnom výlete, keď sme v Koprivnici sedeli sami na pustom parkovisku a smiali sme sa, až nám slzy tiekli – doteraz neviem, že na čom vlastne 😊.

No a krásne boli aj tie posledné chvíle s ním, keď sme vyrehotaní, šťastní a veselí ako malé deti po prvýkrát v živote vošli do mora... Ziaľ, táto chvíľa šťastia trvala ozaj iba pár minút. Určite nikdy nezabudnem na to, aký to bol skvelý chlap."

Kvetoslava Ďurčová, zakladateľka OZ FanNecpaly: „Slovo ‚spomienka‘ v súvislosti s Peťom je niečo neuveriteľné. Že budem tento rok písať o ňom v minulom čase, to sa mi nesnilo ani v najhorších snoch.

Peťo tu jednoducho s nami stále bude, pokiaľ si budeme pripomínať zážitky, ktoré sme vďaka nemu prežili. A že ich teda bolo! Snáď neexistuje človek, ktorý sa pri spomienke na neho neusmeje. Radosť, zábava, kolektívne veselosti, to bolo jemu vlastné. Vedel stmeliť kolektív úsmevným slovom, humorom jemu vlastným, peknými pesničkami či zábavnými súťažami. Či to boli ním organizované plesy, výlety, posedenia, a rôzne akcie nielen v Necpaloch, ale po celom Slovensku. Jeho krátke výroky, heslá či vtipy v jeho podaní nadobúdali úplne iný rozmer. Ako prvý

mi napadá (v Necpaloch už udomácnený) výrok ‚z ničoho nič‘. Tiež pochádza z Peťovho vtipu: ‚Janko, čo si dostal v škole?‘ ‚Päťku!‘ ‚A z čoho?‘ ‚Z ničoho nič!‘ ☺ Neváhal sa zapojiť do akejkoľvek veselej aktivity, nikdy nepokazil zábavu, dokázal si čokoľvek obliecť, stvárniť akúkoľvek postavu, herecky sa do nej vžiť a dotiahnuť ju do dokonalosti. Takým bol ako policajt na oslave jubilea Jožko Chudého, ako hokejový tréner Krigel Vemsi (Craig Ramsey) na oslave jubilea Majky Mokrej, ako záchranár – sanitkár na oslave Paľka Mokrého, dopravák na svojej vlastnej 60-tke, člen súboru Alexandrovcov či farár na pochovávaní basy. S chlapcami z Necpalanky vždy ochotne spestril každú necpalskú akciu – hody, štváranie mája, Mikuláša, rôzne súťaže a podujatia... A pre Necpaly vždy hrali bez nároku na honorár, čo si veľmi vážim.

Peťo – organizátor, moderátor, sprievodca, scenárista, hudobník, rozdávač radosti a smiechu, priateľ. Taký ostane navždy v mojej pamäti... Nenapodobiteľný, nenahraditeľný. V nebi je už isto veselo.

-red-

RECEPTY

Ananásová roláda

5 vajec, 10 dkg kryštálového cukru, 10 dkg hladkej múky, trošku vody.

Plnka: 25 dkg masla, 15 dkg práškového cukru, 1 vajce spolu vyšľaháme do peny, potom primiešame 10 dkg drobného ananásu.

Žltky vyšľaháme s polovicou cukru a troškou vody, kým sa cukor nerozpustí. Z bielkov šľaháme tuhý sneh s prídanim druhej polovice cukru, pridáme ho k žltkom, premiešame, pridáme preosiatu múku, opatrne premiešame, rozotrieme na papierom vyložený veľký rovný plech a v dobre horúcej rúre rýchlo upečieme (nevysušíme). Z vychladnutého plátu stiahneme papier, plát pokropíme ananásovou šťavou, natrieme plnkou (časť si necháme na natretie navrchu), zatočíme, ľubovoľne upravíme (čokoláda, šľahačka).

Kokosová pochúťka – rýchla

20 dkg kokosovej múčky, 15 dkg práškového cukru, 2 vajcia – všetko spolu zmiešame, mokrou lyžicou ukladáme alebo pomocou plnej formičky (tiež mokrej) vyklápame na plech vyložený papierom. Pečieme na 170 °C doružova. Vychladnuté prizdobíme čokoládovou polevou.

Orechové rezy s piškótovým vrškom

2 vajcia, 8 dkg práškového cukru, 15 dkg Palmarínu, 35 dkg polohrubej múky, 1/2 balíčka prášku do pečiva, šťava a kôra z 1/2 citróna, všetko spolu zmiešame na hladké cesto, ak treba, dáme asi na 1/2 hodiny do chladničky. Potom ho rozgúľame, uložíme na vymastený, vysypaný plech, potrieme džemom a navrstvime plnku, ktorú sme zmiešali z 20 dkg mletých orechov, 15 dkg práškového cukru, 3 polievkových lyžíc sirupu a 1 dcl rumu.

Piškótové cesto: 4 vajcia, 8 dkg kryštálového cukru, 10 dkg polohrubej múky, trošku prášku do pečiva, citrónová kôra. Žltky vyšľaháme s 2/3 cukru a trochou vody dopenista. Z bielkov a zvyšného cukru vyšľaháme tuhý sneh, spojíme so žltkami, pridáme citrónovú kôru, múku s práškom do pečiva, opatrne premiešame, rozotrieme na plnku a upečieme. Vychladnuté polejeme čokoládovou polevou.

Recepty vyskúšala, vylepšila a dobrú chuť všetkým želá
Filomena Petrášová

Foto: Martina Humajová

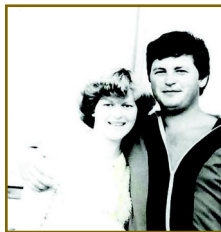
Z ARCHÍVU

V čísle venovanom špeciálne nášmu výnimočnému členovi rodiny Petrovi Petrášovi si naňho v rámci rubriky Z archívu zaspomínala jeho dcéra Veronika.

Začnem najskôr spomienkou na časy, keď ma naši čakali – takto vtedy vyzerali. Ocko maminku miloval nadovšetko po celý život.

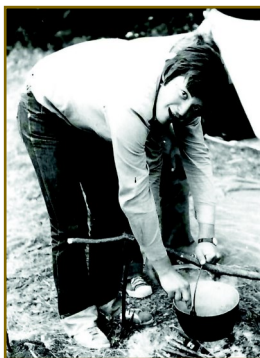
Keď som sa narodila, ocko pracoval ako učiteľ. Učil na dopravnom ihrisku v Prievidzi. Keď sme tam chodievali, vždy som si vybrala tú najlepšiu kolobežku alebo bicykel. Bola tam aj jedna učebňa, v ktorej sa premietalo na plátne. V strede každej lavice bola taká skrinka, na ktorej sa stlačali pupčky. Ocko tam aj kosieval trávu kosačkou, čo vyzerala ako taký vyšší fúrik a vpredu dole mala dva veľké „zuby“.

Neskôr ocko začal pracovať v Bani Nováky. Robil tam dispečera. Do úzkych priehradiek, ktoré vidno na fotografii, si dával stázky (príkazy na jazdy) šoférov. Pamätám si, že tam mal takú ihličkovú tlačiareň, ktorá brala z jednej strany do seba naskladaný papier a pri tlačení veľmi pišťala. Na stole má položenú kalkulačku, s ktorou som počítala ešte aj ja.

Ockovu obrovskou záľubou bola hra na harmonike. Hoci kedý ju aj doma vytiahol a niečo nám zahral. Najviac sa mi páčilo, keď mala natiahnuté mechy. Vždy som obdivovala, ako ju ocko dokáže stále tými istými rukami rozťahovať a sťahovať – na toľkých svadbách, zábavách, oslavách, plesoch... Ako deti sme mu ju leštiievali ťakou ružovou vatou v papierovej krabičke. Kovové časti sa na nej potom pekne leskli. Prvú poriadnejšiu harmoniku si kúpil vďaka nebohému Američanovi Emilovi Mendelovi, ktorý mu peniaze na ňu poslal v obálke. Na fotografii sú zľava moja

sesternica Peťka (na rukách ju drží jej otec Jozef Humaj), ockov brat Milan Petráš, s harmonikou je ocko, potom vedľa neho „Američan“ (Emil Mendel) a posledný je môj starký Peter Petráš.

Ocko veľmi rád varil guláš. Na fotke vidno, že s tým začal už ako veľmi mladý. Vždy mi hovoril, že základom každého dobrého jedla je dobre upražená cibuľa. Tú mával veľmi rád, robieval si ju aj na raňajky v kastróliku na masť a so stokláskou (tak volal rascu). Keď som po prvýkrát varila guláš v kotline, ochotne mi vysvetlil, čo a ako mám urobiť.

Veľmi rád tiež pekával chlebík. So starým postavili u nás v záhrade krb s pecou na pečenie chleba. Je to unikátna pec, v ktorej sú pod tehľami črepy skla. Tie naakumulujú teplo počas zakúrenia a potom pec vydrží dlhšie teplá. Po zakúrení sa popol vyhrabal von a do pece sa vsadili chlebíky. Nádherne to voňalo a vždy sme sa z toho tešili. Ocko vravieval, že keď bude na dôchodku, bude pekávať chlieb a predávať ho.

Ockovou špecialitou boli poplamienky. Tie pekával, keď už bol chlieb v peci upečený a teplo ešte vydržalo aj na ne.

Ocko tiež veľmi rád griloval. Obľuboval bravčovinku, klobásky a na hornom plechu pražil aj cibulku. Vždy sme si na všetko vynikajúco pochutnali. Vravieval, že klobáska sa musí pomaličky a dlhšie prepieť.

Na fotke si síce ocko pochutnáva na šamróne, ale zo zákusov mal najviac rád punčové rezy a likérové špice. Vždy, keď priniesol zo svadby výslužku, jeho bol likérový špic a o punčový rez sme sa podelili, lebo ten mám rada aj ja.

Pripravila: Veronika Šutinská
Foto: archív Petra Petráša

MAŇA

Vydáva: Tetulienka Marulienka

Adresa: Veľkonecpalská 117, Prievidza; Tel.: 046/541 99 57; Mobil: 0904 197 251

E-mail: redakcia@casopis-mana.sk, humajova.petra@gmail.com

Redaktori: Petra Humajová, Martinka Humajová

Foto: Archív rodiny a rodinných priateľov.

Foto na obálke: Petra Humajová

Grafická úprava a tlač: Ladislav Mečiar

Vtipparáda Petra Petráša

Leteli dve muchy. Jedna okolo druhej a druhá o pol tretej.

Parašutisti majú výcvik. Vedúci im hovorí:

„Keď vyskočíte z lietadla, napočítajte do 10, potiahnite šnúru a otvorí sa vám padák!“

Zrazu vedľa neho niekto spadne na zem a ozve sa:

„D-d-d-d-desať.“

Do cigánskej osady prišiel po povodniach poisťovák spísať poškodené veci:

„No ako, pán Lakatoš, čo všetko vám zobrala voda?“

„Plazmový televízor... Automatickú práčku... Sušičku... Diviáčko... Domáce kino...“

„Ale pán Lakatoš, veď vy tu predsa ani nemáte elektriku!“

„Agregáát...“

Otec ide v podnapitom stave domov z krčmy. Snaží sa vysadnúť na bicykel, ale spadne do jarku. Zadieme v ňom a precitne na to, že ho olizuje pes. A hovorí mu:

„Hol' ma, hol', len ma nedorež!“

Vonku je tma, prší, fúka, hromy, blesky... Zrazu niekto zaklope na dvere. Muž otvorí a tam stojí domoknutá svokra. A on jej hovorí:

„Svokra, a čože vy tu v takom nečase? Čo nejdete domov?“

Jožo a Fero stoja na moste a okolo nich je povodeň. Po hladine pláva klobúk raz hore prúdom, raz dolu prúdom... Jožo sa pýta Fera:

„Fero, a čo ten klobúk?“

A Fero na to?

„Nuž vieš, Paľo povedal, že potopa-nepotopa, orať sa musí...“

Dvaja policajti sedia v kancelárii a zrazu jeden z nich zaklope na stôl. Druhý zdvihne hlavu a hovorí:

„Nieкто kopal, idem otvoriť!“

A ten prvý mu odpovie:

„Nechod' – ja som kopal, ja pôjdem otvoriť!“

Opitý muž príde v noci domov a trepe stoličku vedľa postele. Žena sa na to zobudí a pýta sa:

„To čo robíš?“

Muž podnapitým hlasom odpovedá:

„Keď začne ten cirkus, chcem sedieť v prvom rade!“

Manželia majú výročie svadby. Žena hovorí mužovi:

„Chod' do obchodu a kúp niečo špeciálne!“

Muž porozmýšľa a kúpi slimáky. Cestou domov ide okolo krčmy a povie si, že skočí na jedno pivo. Lenže stretne tam kamarátov a domov sa vráti až nadržanom. Naukladá slimáky do jedného radu pred dvere a zazvoní. Naštvaná žena otvorí a chlap spustí:

„Tááák, chlapci, tááák. Ešte kúsoček a sme doma!“